

© BirdLife Norway

E-mail: post@birdlife.no

Rapport til: Statsforvalteren i Nordland

Publikasjonstype: Digitalt dokument (pdf)

Anbefalt referanse: Eggen, M. og Helberg, M. 2022. Overvåking av våtmarksfugl i Nordland 2022. BirdLife Norge-notat 2022-40. 19 s.

SAMMENDRAG

Statsforvalteren i Nordland tok i 2019 initiativ til å starte et overvåkingsprosjekt for våtmarksfugl i Nordland. Prosjektet fokuserer på 11 utvalgte verneområder, hvor overvåking av fem av disse ble startet opp i 2020. I 2022 ble overvåkningen utvidet til 12 områder, der BirdLife Norge hadde ansvar for seks av syv områder overvåket dette året. Overvåkingen ble gjennomført i Skogvoll og Åholmen i Andøy, Grunnfjorden i Øksnes, Storeidvatnet i Leknes, Loddvatnet i Bodø samt Altvatnet i Dønna kommune. Resultatene gjenspeiler de ulike områdenes kvaliteter som hekkeområder og som raste- og myteområder for våtmarksfugler. Spesielt kan nevnes at vi finner få unger av vadere, men forholdsvis bra med andunger. I enkelte områder har vi også sett en hel del kull liryper.

Innhold

INNLEDNING	3
METODE	4
<i>Justering i forhold til tid .....</i>	<i>4</i>
RESULTATER	2
SKOGVOLL NATURRESERVAT, ANDØY KOMMUNE	2
<i>Hekking .....</i>	<i>3</i>
<i>Rastende og mytende fugler .....</i>	<i>3</i>
ÅHOLMEN NATURRESERVAT, ANDØY KOMMUNE	4
<i>Hekking .....</i>	<i>4</i>
<i>Rastende og mytende fugler .....</i>	<i>4</i>
GRUNNFJORDEN NATURRESERVAT, ØKSNES KOMMUNE	6
<i>Hekking .....</i>	<i>7</i>
<i>Rastende og mytende fugler .....</i>	<i>7</i>
STOREIDVATNET NATURRESERVAT, VESTVÅGØY KOMMUNE	8
<i>Hekking .....</i>	<i>8</i>
<i>Rastende og mytende fugler .....</i>	<i>8</i>
LODDVATNET NATURRESERVAT, BODØ KOMMUNE	10
<i>Hekking .....</i>	<i>11</i>
<i>Rastende og mytende fugler .....</i>	<i>11</i>
ALTERVATNET NATURRESEVAT, DØNNA KOMMUNE	12
<i>Hekking .....</i>	<i>12</i>
<i>Rastende og mytende fugler .....</i>	<i>12</i>
DISKUSJON	14
TAKK	15
REFERANSER	15
VEDLEGG	16

INNLEDNING

Utgangspunktet for et kartleggingsprosjekt rettet mot våtmarksfugler i utvalgte verneområder i Nordland er begrenset kunnskap om bestandstilstand og bestandsutvikling for arter knyttet til denne typen habitater i fylket. Derfor tok Fylkesmannen i Nordland initiativet til et kartleggings- og overvåkingsprosjekt i et utvalg av 11 våtmarksområder fra og med 2020.

Områdene skal overvåkes gjennom en fireårig syklus for kartlegging/overvåking av hvert område, der lokalitetene nord og sør for Saltfjellet skal følges opp annethvert år (oppstart i sør i 2020, oppstart i nord i 2022). For å sikre sammenlignbare data, fikk BirdLife Norge (tidligere Norsk Ornitologisk Forening) i oppgave å utvikle en standardisert overvåkingsmetodikk for overvåkingen av våtmarksfugl i Nordland i 2019 (Heggøy & Eggen 2019). I 2022 ble det besluttet Statsforvalteren i Nordland at Fauskeidet naturreservat skulle utgå som overvåkningslokalitet inneværende år, og overvåkning startet derfor ikke opp her i 2022, slik den opprinnelige planen var. Oppstart her vil trolig skje i 2023. Altervatnet naturreservat på Dønna og Loddvatnet naturreservat i Bodø kom inn som alternative lokaliteter, og som en del av oppdraget og overvåkingen har BirdLife Norge tilrettelagt for telling her, inkludert å utarbeide metodikk. Det er blant annet laget standardiserte overvåkningspunkter for reservatene. Overvåkingen ved disse to reservatene begrenser seg til kartlegging av hekkefauna, det vil si besøk vår og sommer. Nautå/Kjerkvatnet naturreservat overvåkes i et eget prosjekt. BirdLife Norge er ikke involvert i dette, og resultatene derfra er ikke inkludert i denne rapporten.

Målet med prosjektet er å kartlegge, og deretter overvåke bestandsutviklingen knyttet til våtmarksfugl. Begrepet «våtmarksfugl» referer til en ikke-systematisk gruppe av fugler som har våtmark som sitt økologiske preferanseområde. I denne sammenhengen velger vi å inkludere alle andefugler (svaner, gjess, gressender, dykkender, fiskender), lommer, dykkere, skarver, storkefugler, rikser, traner, vadere, joer, måker og terner. En del spurvefugler har også våtmarker som sitt økologiske preferanseområde. Selv om en del av disse også finnes i andre habitat, omtaler vi i denne sammenhengen følgende arter som våtmarksfugler: gulerle, blåstrupe, sangere innenfor slektene *Acrocephalus* og *Locustella* (i hovedsak sivsanger i Nordland), sivspurv og lappspurv. Jordugle er også en våtmarkstilknyttet art, og regnes innenfor begrepet våtmarksfugl her. Også hønsefuglene lirype og orrfugl er medregnet som våtmarksfugler, selv om de også forekommer i andre habitater.

Heggøy (2020) oppsummerer resultatene av overvåkingen i 2020. Denne rapporten tar for seg resultater fra overvåkingsrundene i verneområdene nord i Nordland i 2022. Tellepunktene for observasjon for Altervatnet, Dønna og Loddvatnet, Bodø presenteres for første gang i denne rapporten.

METODE

Metode for overvåking av våtmarksfugl i Nordland er nærmere beskrevet av Heggøy & Eggen (2019). I korte trekk består metoden i takseringer fra faste punkter i terrenget, og for noen lokaliteter langs linjer som etableres mellom disse punktene. Alle fugleobservasjoner rapporteres på nettsiden Artsobservasjoner (<http://www.artsobservasjoner.no>), og knyttes til prosjektet «Våtmarksfugl i Nordland». Lokalitetene som er valgt ut for overvåking er angitt i Tabell 1. Noen lokaliteter er viktigere enn andre som hekkelokaliteter, mens andre har størst verdi som raste- og furasjeringsområder. Det er også en del forskjeller knyttet til lokalitetenes størrelse og tilgjengelighet. Dette er med på å sette premissene for hvilke takseringsmetoder og hvilke årstider som er aktuelle for kartlegging og overvåking av fuglelivet på lokalitetene. Overvåkingsopplegget legger opp til to besøk i året på lokaliteter der kun hekkfugler skal overvåkes (18. – 31. mai og 1. – 14. juli), og fem besøk i året på lokaliteter der både hekkfugler og trekkfugler skal overvåkes (17. – 30. april, 18. – 31. mai, 1. – 14. juli, 25. august – 7. september og 8. – 21. september).

Justering i forhold til tid

To forholdsvis store områder ble talt for første gang etter metodikken beskrevet av Heggøy (2019) i 2022, nemlig Grunnfjorden og Skogvoll. Vi oppdaget at områdene og avstandene er såpass store at det lot seg ikke gjøre å gjennomføre tellingene mellom klokken 05 og klokken 10, som beskrevet i metodikken. Hensikten med dette tidsintervallet er at noen av artene er mest aktive på morgen og formiddag, og vi derfor ønsker å unngå registreringer på kveldstid. Vi har derfor gjennomført tellingene med oppstart mellom 05 og 07, og etter oppstart gjort tellingene så raskt som det var praktisk mulig når vi bruker angitt tid på hvert tellepunkt. I noen av områdene har vi delt oss slik at vi teller fra to retninger samtidig.

Tabell 1. Overvåkingslokaliteter for våtmarksfugl i Nordland, og spesifisering av aktuell overvåkingsmetode for hvert enkelt område.

Lokalitet	Kommune	Areal	Metode	Områdetype	Oppstart	Tidligere kartlagt
Småvatnan	Meløy	405 daa	Punkt	Hekking + trekk	2020	
Engasjyen	Rana	277 daa	Punkt	Hekking + trekk	2020	
Drevjaleira	Vefsn	1 053 daa	Punkt	Hekking + trekk	2020	
Ostjønna	Alstahaug	80 daa	Punkt	Hekking + trekk	2020	2000
Salvatnet	Herøy	227 daa	Punkt	Hekking + trekk	2020	
Skogvoll	Andøy	55 447 daa	Punkt + linje	Hekking	2022	2016
Åholmen	Andøy	1 948 daa	Punkt + linje	Hekking	2022	
Grunnfjorden	Øksnes	14 839 daa	Punkt + linje	Hekking	2022	2010
Nautå/Kjerkvatnet	Evenes	2 565 daa				
Storeidvatnet	Vestvågøy	150 daa	Punkt	Hekking + trekk	2022	
Loddvatnet	Bodø	45 daa	Punkt	Hekking	2022	
Altervatnet	Dønna	2200 daa	Punkt + linje	Hekking	2022	

RESULTATER

Skogvoll naturreservat, Andøy kommune

Tellinger over hekkende fugler i Skogvoll naturreservat ble gjennomført i mai og juli. Generelt fremstår området som svært fuglerikt, med mange tyvjo, lommer, fiskemåker og vadere. En øy sør i Oltervatnet er nå svært gjengrodd, og kunne med fordel vært restaurert ved at man fjernet skog her, så den igjen ble en aktuell hekkeholme for hettemåker og terner. En fullstendig oversikt over fugleobservasjoner i naturreservat er gitt i Tabell 2.

Tabell 2. Resultater fra overvåking av våtmarksfugl i Skogvoll naturreservat i 2022. Observasjoner angitt med hekkeaktivitet (mulig, sannsynlig eller sikker hekking) er indikert med grønn tekst. Grå artsnavn angir arter som ikke regnes som våtmarksfugler.

Art	27.5.2022	5.7.2022
Sangsvane	4 par (reir)	3 par + 4 pulli
Kortnebbgås	1 M	
Brunnakke	2 par + 2 M + 1 F på reir	1 F + 7 pulli
Krikkand	2 par + 6 M	2 F
Stokkand		2 F
Toppand	3 par + 1 M	1 par
Svartand	3 par + 2 M + 1 hunn	1 F
Siland	1 par	1 hunn
Lirype	1 par + 11	4 + 7
Heilo	8	11
Sandlo	1	
Svømmesnipe		14
Steinvender	1	
Strandsnipe		1 par
Brushane	1 hann	
Småspove	7 par + 8	12 par
Myrsnipe	3	1
Rødstilk	4	2 par
Enkeltbekkasin	3	
Tyvjo	78	15 par + 34 + 1 pulli
Rødnebbterne	1 par	
Dvergmåke		2K
Hettemåke	85	26 + 1 pulli
Fiskemåke	113	111 + 5 pulli
Storlom	4	1 par + 9
Smålom	16	24 + 12 pull.
Havørn	1 ad.	
Dvergfalk	2	
Gjøk	1	
Sandsvale	40	31
Heipiplerke	10	1
Gulerle	2	
Linerle		1
Blåstrupe		1 M
Steinskvett		1 M
Løvsanger	5	3 + 2 pulli
Ravn	2	1*
Lappspurv	1	1 F + 1 pulli
Sivspurv	2	1 M + 1 pull/1K

*død

Hekking

Mulig, sannsynlig eller sikker hekking ble påvist for 44 fuglearter i Skogvoll naturreservat i forbindelse med overvåkingen i 2022. Artene var fordelt på syv andefugler, lirype, 10 vadere, tyvjo, rødnebbterne, to måker, to lommer, dvergfalk og 10 spurvefugler. Spesielle verdier er det knyttet til det store antallet fiskemåke og tyvjo i reservatet, men antall våtmarksfugler er generelt høyt. Arter som lappspurv (sterkt truet, EN) og brushane (sårbar, VU) ser nå ut til å ha marginale forekomster i det kartlagte området.

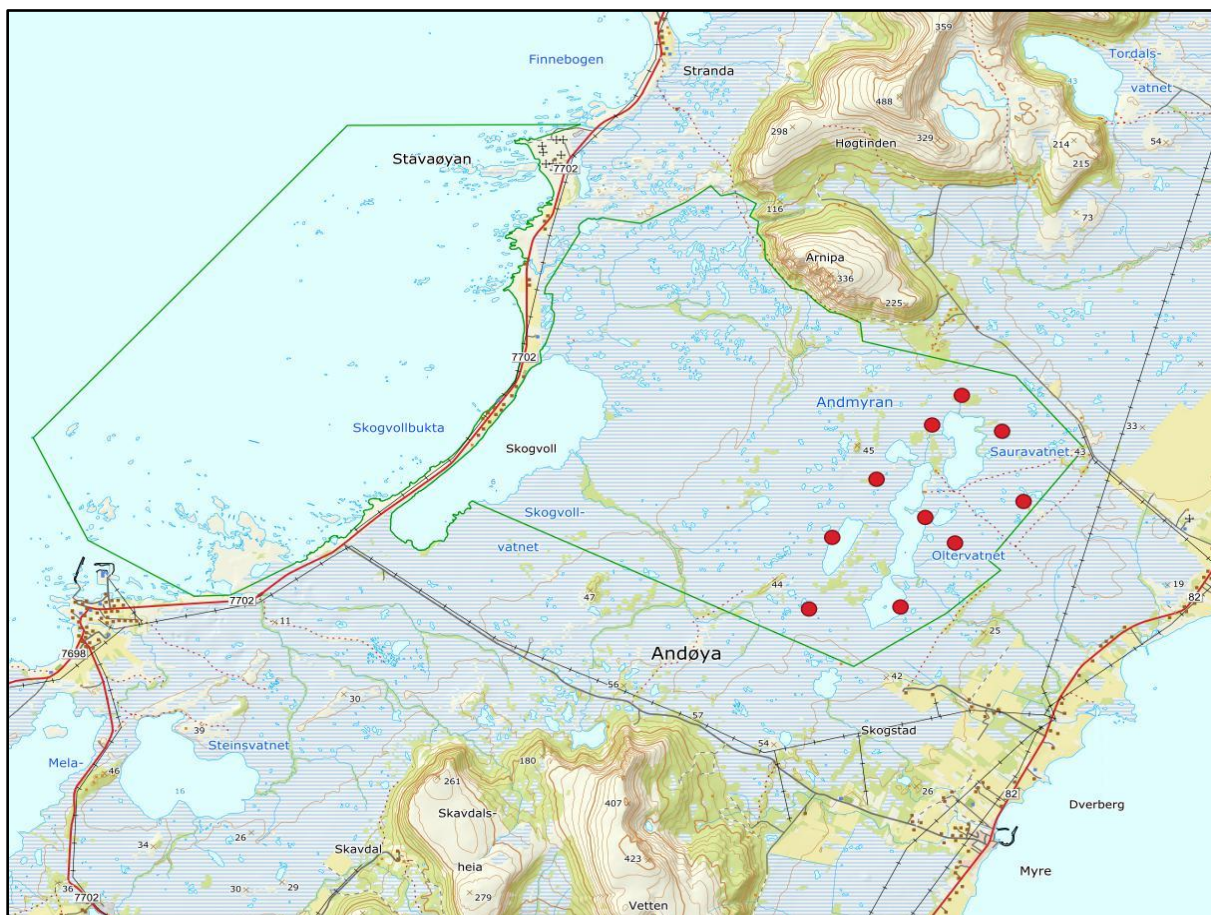
Rastende og mytende fugler

De fleste registrerte artene ble identifisert som hekkefugler. En hann kortnebbgås hadde trolig en rugende partner i området ved Stokktjørnan 27. mai, men vi så ikke ungekull ved besøk i juli. Kortnebbgås hekker fåtallig i Lofoten og Vesterålen, med nærmest årlige hekkefunn i Vestvågøy kommune (artsobservasjoner.no). Ravn drev næringssøk i reservatet i mai, da vi så den predaterte fiskemåkereir. I juli ble det kun funnet 1 dødt individ. Den ble ikke testet for fugleinfluenza, men den var forholdsvis fersk, og toppredatorer er spesielt utsatt for smitte. Det ble gjort en observasjon av voksen havørn 27. mai.

Lappspurv ved punkt 2 (Stokktjørnan) 6. juli 2022. Her var det en voksen hunn og en nettopp flygedyktig unge når vi gjorde våre registreringer. Foto: Morten Helberg

Figur 1. Tellepunkter i Skogvoll naturreservat (røde prikker).

Åholmen naturreservat, Andøy kommune

Overvåkingen av Åholmen naturreservat ble gjennomført i mai og juli. Restaurering av våtmarka i reservatet er gjennomført de siste årene, noe som har økt antallet våtmarksavhengige fuglearter (Heggøy og Eggen 2021).

Hekking

Mulig, sannsynlig eller sikker hekking ble påvist for 39 fuglearter i Åholmen naturreservat i forbindelse med overvåkingen i 2022. Artene var fordelt på ni andefugler, lirype, trane, 13 vadere, 2 arter terner, 4 måkearter og ni spurvefuglearter (Tabell 3). Antallet våtmarksfugler er spesielt høyt i sørlige deler av reservatet, der bl.a. vipe (kritisk truet, CR) storspove (sterkt truet, EN), brushane (sårbar, VU) og svømmesnipe (nær truet, NT) er karakterarter i hekketiden.

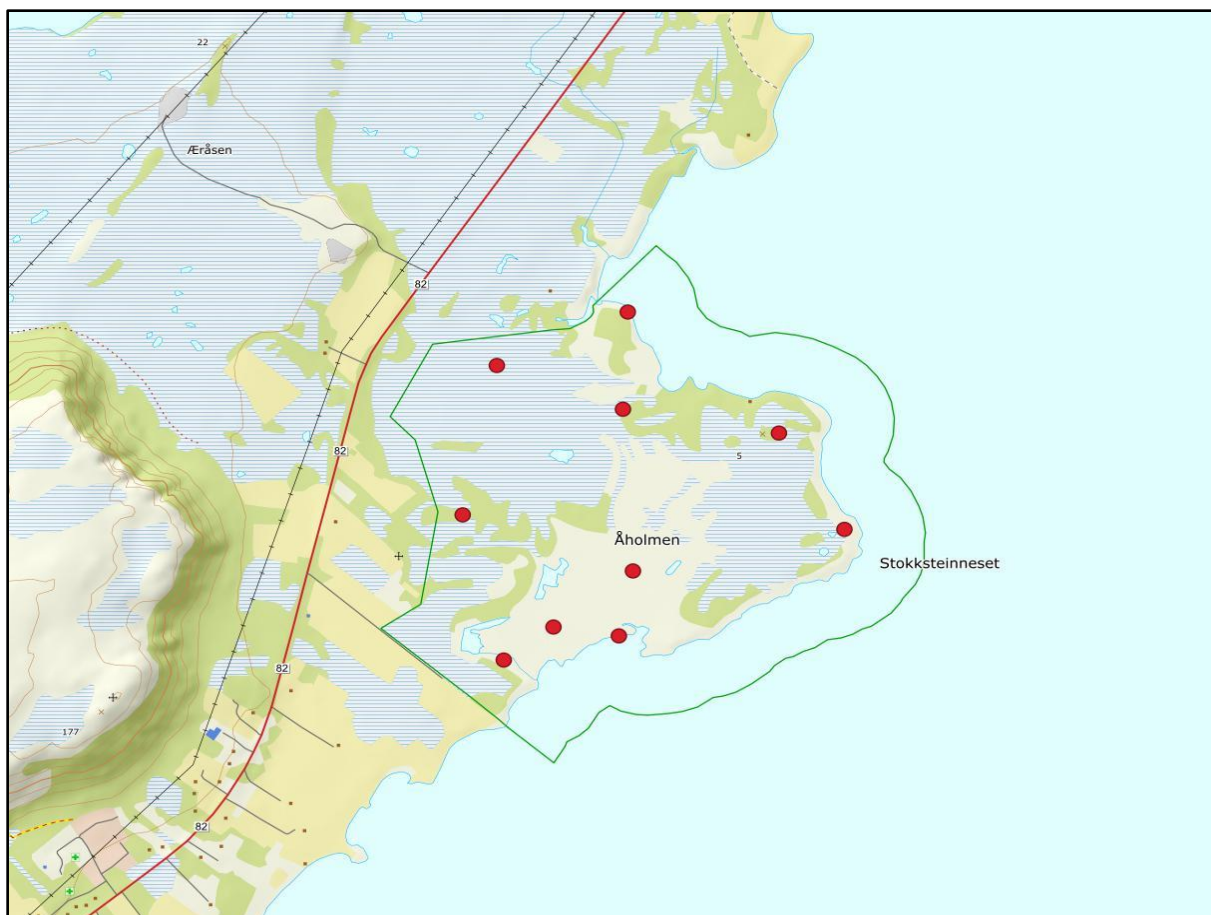
Rastende og mytende fugler

Deler av reservatet, spesielt områdene med strandeng og vegetasjonsrik våtmark i sør, egner seg godt for næringssøk og rast av trekkfugler. Få trekkfugler ble imidlertid observert under våre tellinger. 1 gluttsnipe 26. mai var trolig på trekk. På sjøen ble rastende arter som ærfugl, laksand, gulneblom, storlom, smålom sett, sammen med diverse fiskende alkefugler, terner og tyvjo.

Tabell 3. Resultater fra overvåking av våtmarksfugl i Åholmen naturreservat i 2022. Observasjoner angitt med hekkeaktivitet (mulig, sannsynlig eller sikker hekking) er indikert med grønn tekst. Grå artsnavn angir arter som ikke regnes som våtmarksfugler.

Art	26.5.2022	6.7.2022
Sangsvane	1 par	1 par
Grågås	25	
Gravand	1 P	
Brunnakke	4 par	5
Snadderand	1 par	
Krikkand	7 par + 2 M + 1 F	97
Stokkand	5 M	
Stjertand	1 par + 4 M	4 F + 8 pulli
Ærfugl	59	72 M
Siland	4 par + 3 M + 2	11
Laksand	76	31
Lirype	4	1 par + 4 + 5 pulli
Trane	1 par	
Tjeld	14	15
Heilo	4	
Vipe	21	3 M + 4 F
Brushane	18 M + 14 F + 1 reir	4 M + 10 F + 1
Enkeltbekkasin	18	5
Sandlo		2
Storspove	9	9
Småspove	5	9
Svømmesnipe	1	3 M + 2 F
Myrsnipe		4
Strandsnipe		1
Gluttsnipe	1	
Grønnstilk	1	1
Rødstilk	33	22
Tyvjo	2	10
Makrellterne		14
Rødnebbterne	112	22
Hettemåke	7	2
Fiskemåke	66	86 + 1 2K
Gråmåke	31	75
Svartbak	15	24
Teist	6	1
Lunde	10	31
Gulnebbblom	1	
Storlom	1	
Smålom	17	4
Havørn	4 ad + 1 2K + 1	
Gjøk	1	
Heipiplerke	8	4
Bjørkefink	3 sy. + 2	
Gråsisik	4	
Sivsanger		1
Løvsanger	30	1
Granmeis	1	3
Kråke	5	
Sivspurv	8	1 M + 9 1K

Figur 2. Tellepunkter i Åholmen naturreservat (røde prikker).

Grunnfjorden naturreservat, Øksnes kommune

Overvåkingen av Grunnfjorden naturreservat ble gjennomført i mai og juli og vi presenterer funnene under i tabell 4. Punktene ble talt ved at vi delte oss i to og begynte fra hver vår side.

Tabell 4. Resultater fra overvåking av våtmarksfugl i Øksnes naturreservat i 2022. Observasjoner angitt med hekkeaktivitet (mulig, sannsynlig eller sikker hekking) er indikert med grønn tekst. Grå artsnavn angir arter som ikke regnes som våtmarksfugler.

Art	25.5.2022	7.7.2022
Sangsvane	2	2 + 91
Grågås	53	1
Hvitkinngås	6	
Gravand	15	14
Brunnakke	3 par	
Krikkand	1 par + 4 M	7 M + 4 F + 5 pulli
Stokkand	11 F	8 M + 1 F + 4 pulli
Stjertand	1 M	
Toppand	3 M + 1 F + 6	
Ærfugl	18 M + 7 F	6 + 3 F + 9 pulli
Siland	10 par	3 F
Laksand		31
Lirype	10	3
Gråhegre	10	
Egretthegre		1

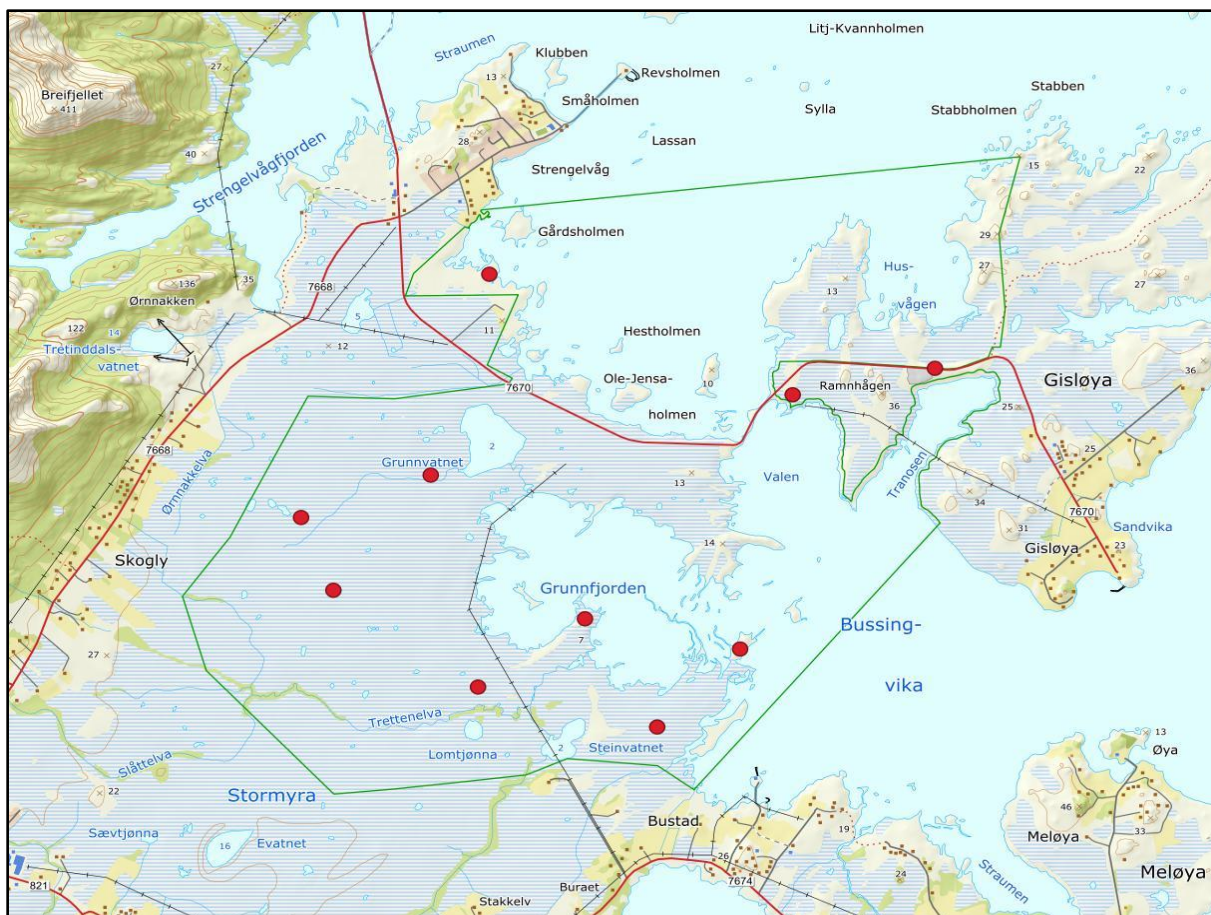
Storskarv	1	4
Tjeld	13	9
Vipe	3 M + 2 F	3 M + 2 F + 1 pulli
Heilo	8	17
Sandlo	6	
Steinvender	3 par	1
Brushane	2 F	2 F
Enkeltbekkasin	2	2
Svarthalespove	1 par	1
Storspove	6	5
Småspove	16	5
Svømmesnipe	1	1 M + 2 + 1 pulli
Polarsnipe	43	
Myrsnipe	2	16 + 8 pulli
Gluttsnipe	1	
Rødstilk	31	26 + 3 pulli
Tyvjo	4 par + 45	43
Rødnebbterne	15	
Makrellterne	1	
Hettemåke	19	44
Fiskemåke	89	49
Gråmåke	22	3
Svartbak	28	32
Lunde	3	
Storlom	3	6
Smålom	4	6 + 1 pulli
Havørn	1 ad.	
Gjøk	1	
Heipiplerke	19	14 + 9 pulli
Linerle	1 par	
Steinskvett	1 M	
Løvsanger	4	
Bjørkefink	1 M	
Ravn	3	
Kråke	4	3
Sivspurv	2 M	

Hekking

Mulig, sannsynlig eller sikker hekking ble påvist for 41 fuglearter i Grunnfjorden naturreservat i forbindelse med overvåkingen i 2022. Artene var fordelt på 10 andefugler, lirype, 13 vadere, tyvjo, to arter terner, fire måkearter, to lommer og åtte spurvefugler (Tabell 4).

Rastende og mytende fugler

Grunnfjorden er kjent for sitt høye antall mytende sangsvaner sensommers. På denne tiden kan det også være større antall av andre andefugl inne i gruntvannsbassenget, som brunnakke og krikand. Det er gode rasteplasser for våtmarksfugler på trekk rundt Grunnfjorden, spesielt sør i reservatet. Nord i reservatet er det fine næringsforhold rundt Gårdsholmen ved Strengelvågen nord i reservatet. Hvitkinngås, gluttsnipe og polarsniper rastet under besøket 25. mai. I juli fant vi en myteflokk med 31 laksender. Rundens sjeldneste fugl var en egretthege 7. juli.

Figur 3. Tellepunkter i Grunnfjorden naturreservat (røde prikker). Reservatgrense er tegnet med grønn linje.

Storeidvatnet naturreservat, Vestvågøy kommune

Tellingene av Storeidvatnet naturreservat ble gjennomført i henhold til metodikken. Den første tellingen ble gjort helt i slutten av april på grunn av sen isløsning. Tidligere i april var det vinterlig i det islagte reservatet, og få fugler til stede. Resultatene fra årets tellinger er presentert under i tabell 5.

Hekking

Mulig, sannsynlig eller sikker hekking ble påvist for 24 fuglearter i Storeidvatnet naturreservat i forbindelse med overvåkingen i 2022. Artene var fordelt på grågås, fem andefugler, fem arter vadere, hettemåke, fiskemåke, horndykker, smålom og åtte spurvefugler (Tabell 6). Storeidvatnet er et svært lite naturreservat med lite vernet kantvegetasjon og omliggende areal, men området er viktig både som hekkeplass og for næringssøk. Spesielt er hekkende snadderand uvanlig hos oss i Norge.

Rastende og mytende fugler

Storeidvatnet og kulturmarka rundt er et viktig rasteområde før og etter hekking for lokale bestander av våtmarksfugler, noe som gjenspeiles av våre trekkregistreringer. Under tellingene i 2022 ble bergand, sothøne, makrellterne og sildemåke registrert som besøkende arter under tellingene.

Tabell 5. Resultater fra overvåking av våtmarksfugl i Storeidvatnet naturreservat i 2022. Observasjoner angitt med hekkeaktivitet (mulig, sannsynlig eller sikker hekking) er indikert med grønn tekst. Grå artsnavn angir arter som ikke regnes som våtmarksfugler.

Art	30.04.2022	18.05.2022	29.06.2022	27.08.2022	18.09.2022
Sangsvane	1 par				2
Kortnebbgås		5			
Grågås	21	32		32	1
Brunnakke	3 M + 1 F	1 par + 1 M	19 M + 6 F	57	4
Snadderand	1 par	1 par	2 M + 1 F	2	
Krikkand	14 M + 6 F	3 M	3 + 12 pulli	8	
Stokkand	9 M + 5 F	9 M + 2 F	12 M + 7 pulli	31	17
Stjertand				5	
Skjeand				2	
Bergand		1 M + 1 F			
Toppand	10 M + 6 F	11 M + 8 F	16 M + 8 F	4	3
Kvinand				7	2
Siland	1 M				
Lirype				2 ad. + 14 pulli	
Gråhegre	1			3	5
Sothøne		1		1	
Tjeld		2 par			
Vipe	2 par	2 M + 1 F	2 F + 2 pulli		
Heilo	1	2			
Storspove	2 par	1 par	2		1
Brushane				16	
Rødstilk	1 par	1 par	4		
Enkeltbekkasin	2	2			
Makrellterne			1		
Hettemåke	3	92	20 ad. + 13 1K		
Fiskemåke	6			9	
Gråmåke				21	3
Svarthak				1	2
Sildemåke				1	
Horndykker	14	14	16 ad. + 5 pulli	7 ad. + 8 1K	4 1K
Smålom	1 par		2	1	
Vandrefalk			1		
Sandsvale		1			
Låvesvale		5			
Heipiplerke	4	4	6	20	6
Linerle	2			2	
Blåstrupe			1 F + 3 pulli	1	
Rødvingetrost	3	3		4	68
Gråtrost	1	2		2	20
Løvsanger		2	4 + 14 pulli		
Gransanger	2	1			2
Gulbrynsanger					1
Kjøttmeis	2	1			
Kråke	2		1		
Dompap			2		
Grønnfink				4	5
Bjørkefink				2	9
Bokfink					1
Bergirisk			2		
Gråsisik	2				
Stær		2	1		
Sivspurv	2	4 M + 3 F	2 M + 5 F + 4 pulli	5	8

Figur 4. Tellepunkter i Storeidvatnet naturreservat (røde prikker).

Loddvatnet naturreservat, Bodø kommune

Tellingene i Loddvatnet naturreservat i 2022 ble gjennomført i henhold til overvåkingsmetodikken, med en telling i mai og en i juli. En fullstendig oversikt over fugleobservasjoner i er gitt i tabell 6.

Tabell 6. Resultater fra overvåking av våtmarksfugl i Loddvatnet naturreservat i 2022. Observasjoner angitt med hekkeaktivitet (mulig, sannsynlig eller sikker hekking) er indikert med grønn tekst. Grå artsnavn angir arter som ikke regnes som våtmarksfugler.

Art	22.5.2022	3.7.2022
Brunnakke	1 F + 2	1 M + 1 F
Krikkand	4 par	1 F
Stokkand		2 M
Toppand	7 M + 6 F	4 M
Gråhegre	4	
Trane	1	
Horndykker	1 par	
Heilo	2	
Strandsnipe	2	
Storspove		2
Grønnstilk	1	
Gluttsnipe	1	
Rødstilk	1 par	1
Fiskemåke		6 ad.
Gråmåke		2 ad.

Smålom		1
Heipiplerke	14	
Linerle	1	
Gulerle		2
Gråtrost	8	
Rødvingetrost	1	
Løvsanger	1	
Gransanger	1	
Blåmeis	2	
Sivspurv	1 F + 2	3 M + 1 F

Hekking

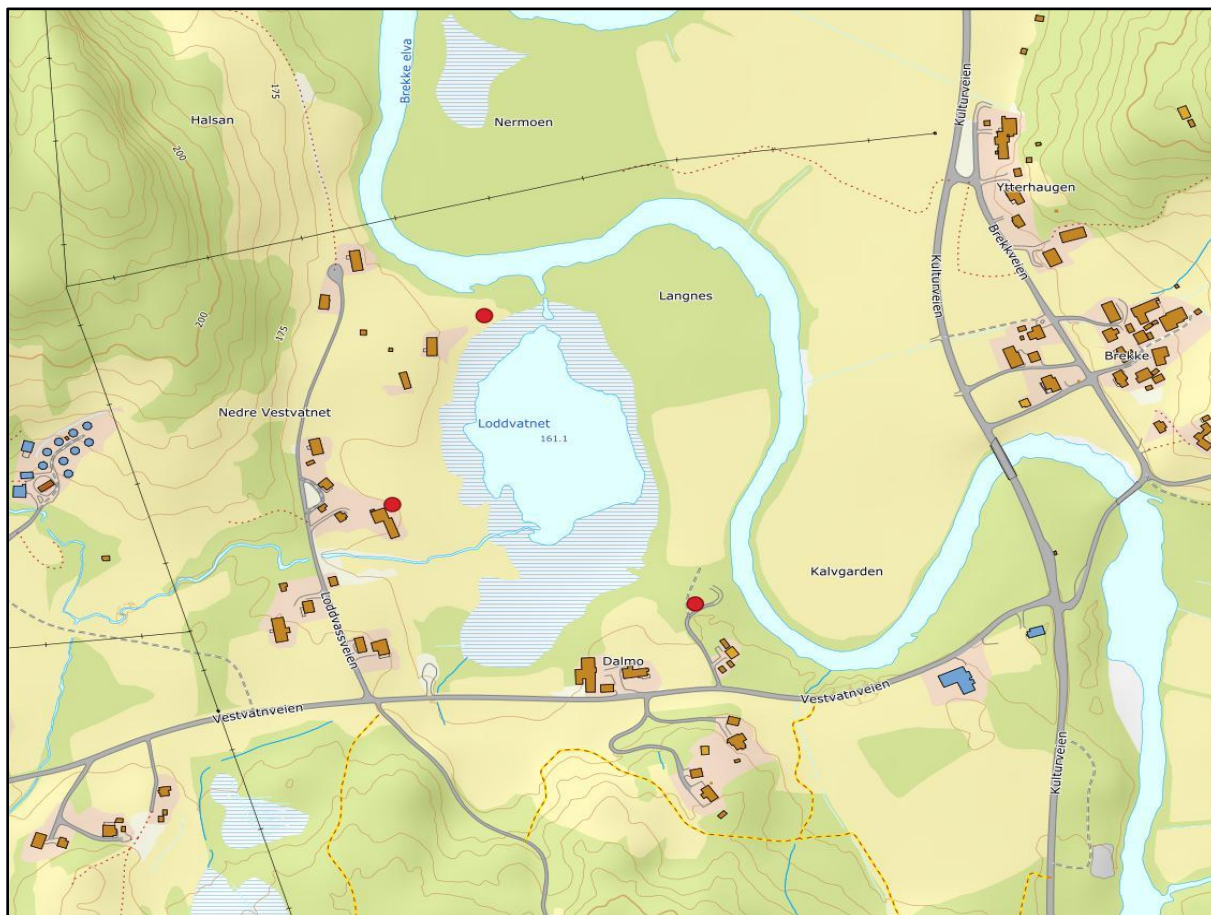
Mulig, sannsynlig eller sikker hekking ble påvist for 18 fuglearter i Loddvatnet naturreservat i forbindelse med overvåkingen i 2022. Artene var fordelt på fire andefugler, tre arter vadere, fiskemåke, horndykker og ni spurvefugler (Tabell 6). Loddvatnet er et svært lite naturreservat med lite vernet kantvegetasjon og omliggende areal. Dette begrenser antallet hekkende arter i selve reservatet selv om mange fugler bruker Loddvatnet til næringssøk. Arter som rødstilk, strandsnipe og fiskemåke hekker i tilknytning til vannet eller i randsonene av reservatet.

Rastende og mytende fugler

Loddvatnet og kulturmarka rundt er et viktig rasteområde før og etter hekking for lokale bestander av våtmarksfugler. Om våren besøker vadere og ender med hekkeområder på Saltfjellet og andre mer høytliggende områder Loddvatnet. Under tellingene i 2022 ble trane, heilo, gluttsnipe og grønnstilk registrert som besøkende arter under tellingen i mai.

Loddvatnet en flott augustdag. Foto: Martin Eggen

Figur 5. Tellepunkter i Loddvatnet naturreservat (røde prikker).

Altervatnet naturreservat, Dønna kommune

Tellingene i Altervatnet naturreservat i mai 2022 ble delt opp i tre ulike morgenrunder i ulike deler av reservatet, men alle datoer er innenfor anbefalte datoer. Juliregistreringene ble gjennomført på en enkelt dag. En fullstendig oversikt over fugleobservasjoner i naturreservat er gitt i tabell 7.

Hekking

Mulig, sannsynlig eller sikker hekking ble påvist for 41 fuglearter i Altervatnet naturreservat i forbindelse med overvåkingen i 2022. Artene var fordelt på åtte andefugler, åtte arter vadere, makrellterne, fiskemåke, svartbak, smålom, tårnfalk, ringdue, gjøk og 17 spurvefugler (Tabell 7). Altervatnet er et svært artsrikt naturreservat med velutviklet kantvegetasjon og med beliggenhet nær til strandsonen har vi en del fuglearter hekkende her som søker næring marint.

Rastende og mytende fugler

Altervatnet og kulturmarka rundt er et viktig rasteområde før og etter hekking for lokale bestander av våtmarksfugler. Om våren besøker vadere og ender med hekkeområder på Saltfjellet og andre mer høytliggende områder Altervatnet. Under tellingene i 2022 ble spesielt gråhegrer registrert som besøkende under tellingen i mai.

Tabell 7. Resultater fra overvåking av våtmarksfugl i Altervatnet naturreservat i 2022. Observasjoner angitt med hekkeaktivitet (mulig, sannsynlig eller sikker hekking) er indikert med grønn tekst. Grå artsnavn angir arter som ikke regnes som våtmarksfugler.

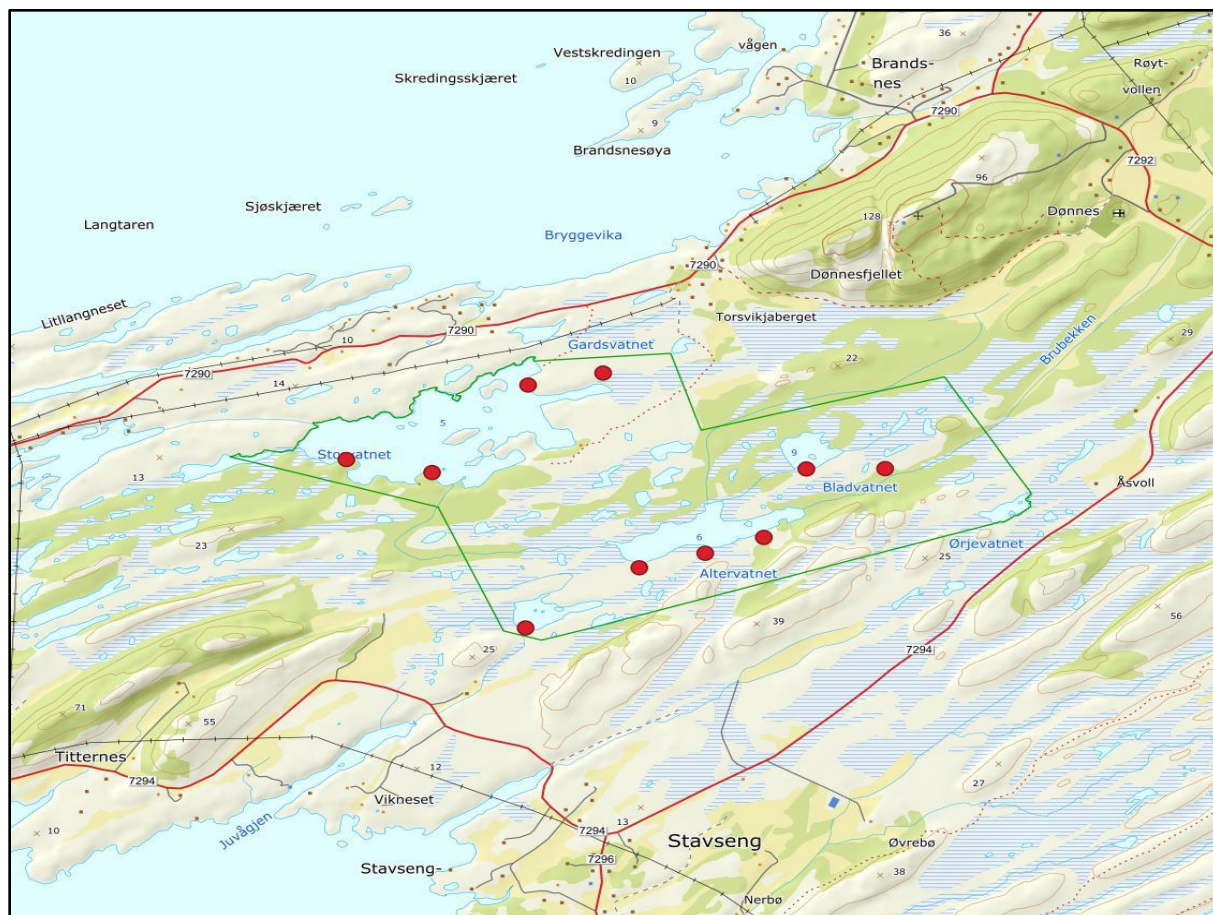
Art	21.05, 26.5 og 5.6.2022	14.07.2022
Sangsvane	4	5
Grågås	11	
Brunnakke	1 par + 4 hanner	
Krikkand	1 par + 5 hanner	1
Stokkand	1 par + 28 M + 1 F + 6 pulli	3 F + 6 1K + 58
Skjeand	6 par + 15 hanner + 2	2 F
Toppand	5 par + 19 M + 13 F	3 F + 3 1K
Siland	4 par, 1 M + 6	2 F + 2
Orrfugl	1 M + 1 F	
Gråhegre	10	3
Rugde	1	
Vipe	2 par	2
Heilo		1
Strandsnipe	4	3
Storspove	4	
Gluttsnipe	2	
Rødstilk	1 par + 11	3
Enkeltbekkasin	14	4
Makrellterne		11 + 3 1K
Rødnebbterne/makrellterne		3
Fiskemåke	11	
Svartbak	3	
Smålom		2
Tårnfalk	3	
Ringdue	3	2
Gjøk	2	
Låvesvale	13	
Heipiplerke	5	
Linerle	1	
Gjerdsmett		2
Rødstrupe	1	
Svarttrost	3	1
Gråtrost	3	
Rødvingetrost	6	
Fuglekonge	1	
Løvsanger	7	1
Gransanger	5	2
Kjøttmeis	2	1
Kråke	3	2
Grønnfink	3	
Bjørkefink	1 par + 1 F	
Bokfink	3	1 F

Sivspurv

1 par + 1 M + 1 F + 4

2 F

Figur 6. Tellepunkter i Altervatnet naturreservat (røde prikker).

DISKUSJON

En registreringsrunde av hekkende fugl i mai, og en ny i juli gjør det mulig for oss å få et innblikk i ikke bare tetthet av hekkende fugl i disse rike våtmarksområdene, men også hekkesuksess. Vi finner forholdsvis lite unger av vadefugler i alle disse områdene, men det var spesielt positivt med ungekull i Grunnfjorden av både svømmesnipe, myrsnipe og rødstilk. Det ble også registrert to vipeunger i Storeidvatnet. Ellers er det altså påfallende lite unger av vadefugler å finne i år, men vi så en del tjeldunger og storspoveunger utenfor telleområdene på vårt feltarbeid. Også svarthalespoven hadde unger i år, vi så minst to unger i Sørmele i Andøy kommune.

Rødstilken har vært årets fugl for BirdLife i 2022, noe som innebærer at vi har gjennomført en landsdekkende kartlegging. Det nyeste estimatet for rødstilken er så lavt som 2000-4000 par (Helberg mfl. 2022), noe som er en dramatisk tilbakegang fra estimatet fra 2015 på 25 000-35 000 par (Shimmings & Øien 2015). Det som går igjen over hele landet er at det rapporteres om svært få rødstilkunger, og så skal det sies at vi i vår kartlegging i 2022 har hatt en mangelfull dekning i høyereliggende områder.

Av andefugler finner vi en del unger, også av mere uvanlige andearter som brunnakke og stjertand. Vi gikk faktisk på ett brunnakke reir med 8 egg under linjetaksering i Skogvoll, og så en ensling unge samt en mor med 7 unger på vært besøk i juli. Av orrfugl har vi kun en enkelt registrering, av en hann og en hunn ved Altervatnet i Dønna. Men det kan spesielt nevnes at det var forholdsvis mye ryper ved våre registreringer i år. Det var spesielt i de restaurerte områdene på Skogvoll, Åholmen og Grunnfjorden at det var uvanlig mye ryper. Vi så en hel del spillende hanner i mai, og en flere ungekull i juli. Kanskje rypene også profiterer på våtmarksrestaurering? Ungekullene er avhengige av insekter de første dagene, så det er sannsynlig at de har bedre næringsforhold i intakte våtmarker med tilstrekkelig vannspeil.

I to områder ble det laget ny metodikk og lagt ut nye punkter, nemlig Loddvatnet, Bodø og Altervatnet, Dønna. En liste over koordinater er å finne i vedlegg 1.

TAKK

Statsforvalteren i Nordland takkes for økonomisk støtte til prosjektet, og så ønsker vi å takke Eivind Smørvik for flotte registreringer i Altervatnet NR.

REFERANSER

- Heggøy, O. & Eggen, M. 2019. Metodikk for overvåking av våtmarksfugl i Nordland. NOF-notat 2019-28. 14 s.
- Heggøy, O. 2020. Overvåking av våtmarksfugl i Nordland 2020. NOF-notat 2020-16. 14 s
- Heggøy, O. & Eggen, M. 2021. Effekt av våtmarksrestaurering på fugler i Åholmen og Grunnfjorden naturreservater i Nordland. NOF-notat 2021-7. 14 s. + vedlegg.
- Helberg, M. Falkenberg, F & Breistøl, A. 2022. Hvor ble det av rødstilkungene? Vår fuglefauna 45(4): 212-217.
- Shimmings, P. & Øien, I. J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. NOF-rapport 2015-2. 268 s.

Det var uvanlig mye liryper i våre våtmarksregistreringer i 2022, først og fremst i Lofoten og Vesterålen.

Vedlegg

Vedlegg 1. Posisjoner for tellepunkter i Loddvatnet, Bodø og Altervatnet, Dønna.

Lokalitet og punkt	Nord-koordinat	Øst-koordinat
Loddvatnet 01	67.0777668	14.9898824
Loddvatnet 02	67.0752929	14.9938736
Loddvatnet 03	67.0761454	14.9881444
Altervatnet 01	66.185859	12.537277
Altervatnet 02	66.188492	12.546987
Altervatnet 03	66.189179	12.552702
Altervatnet 04	66.189911	12.557766
Altervatnet 05	66.192908	12.568109
Altervatnet 06	66.192787	12.561221
Altervatnet 07	66.196447	12.543043
Altervatnet 08	66.195849	12.53652
Altervatnet 09	66.192536	12.520916
Altervatnet 10	66.19212	12.528469